

Istinomjer Zastone <istinomjer@zastone.ba>

Transplantacija organa i judaizam

Igor Bencion Kozemjakin <igor.kozemjakin@gmail.com>

Wed, Mar 1, 2023 at 12:01 PM

To: istinomjer@zastone.ba

Cc: Elma Softic-Kaunitz <esk.bene@gmail.com>

Poštovani g. Abaz,

Nisam u zemlji i na jednom sam veoma intenzivnom programu. Pokušati ću da vam u najkraćim crtama predstavim jevrejske stavove, odnosno odgovorim na pitanja vezana za ovaj fenomen.

Ukoliko se radi o transplantaciji sa živog na živog donora ne postoji nikakav alahički (jevrejsko-pravni) problem i poprilično svi rabini i jevrejske organizacije podržavaju i promovišu ovu vrstu spašavanja ljudskih života.

Jevrejski učenjaci se razilaze u mišljenjima kada se radi o donaciji organa sa već preminule osobe. Veliki broj rabina i mudraca drži da je nakon što je nastupila potpuna smrt zabranjena transplantacija jer se na taj način skrnavi tijelo pokojnika (eshatološki pogled judaizma podrazumijeva vaskrsenje odnosno uskrsnuće mrtvih). Određen broj teologa smatra da jevrejski princip "Pikuah nefeš" preuzima primat u ovakvim slučajevima i da je transplantacija u cilju spašavanja drugog ljudskog života dozvoljena. Transplantacija organa s umrlog donora također mora ispunjavati sljedeće kriterije: primaocu je taj organ nužan, život primaoca je u opasnosti, darovalac je za života dao saglasnost. U ovakvim slučajevima transplantacija je dozvoljena i sa stajališta Jevrejske opštine Sarajevo.

PIKUAH NEFEŠ – smrtna opasnost

Svaka Jevrejka ili Jevrej mora reagovati u situaciji koju nazivamo Pikuah nefeš – dakle u situaciji kada je ugrožen ljudski život. Djelovanje u situaciji kada je ugrožen ljudski život privremeno oslobađa vjernika od izvršavanja drugih strogih vjerskih pravila i obaveza poput obilježavanja Šabata, ali i većine drugih zapovijedi (Talmud, Joma 85b, Šulhan Aruh, Jore Dea, 336).

Jednom transplantirani organ više se ne posmatra kao dio umrle osobe nego kao dio cjeline primaoca. U istom smislu organ ili tkivo dobijeno ksenotransplantacijom ne posmatra se kao chimera ili hibrid, već kao sastavni dio primaoca.

Organ dobiven od „nečiste“ životinje prema jevrejskim pravilima ne spada pod Ana'a (zadovoljstvo), te se na transplantaciju ne odnose pravila kašeruta (pravila vezana uz prehranu), stoga su dopustiva istraživanja vezana uz ksenotransplantaciju.

Ukoliko vam treba opširnije objašnjenje molim vas da se javite.

Srdačan pozdrav,

Igor Bencion Kožemjakin, hazan sarajevske sinagoge